

BULGÁRIA**FODOR ANDRÁS****Nino Nikolovról**

Egy évvel azután, hogy Nevena Sztefanova váltótársaként, kulturális cseregyekként Nagy László Szófiába került, 1950-ben — még tizennyolcadik évét be sem töltve — érkezett a budai Eötvös József diákszálló ajtajához a trojani születésű bolgár fiú, Nino Nikolov. Két súlyos bőröndöt cipelt föl a Gellérthegy lejtőjére, melybe anyja minden hasznosnak vélt holmit belerakott. Öt évvel később ugyanezzel a két bőrönddel búcsúzkodott, de ekkor már — írja visszaemlékezésében — „azoknak a magyar íróknak, költőknek a könyveivel tömtem tele őket, akiket fordítani is kezdtem, és azzal a néhány füzet verssel, melyekből később első verskötetem, a *Megosztott percek* formálódott”.

Néhány szabályt erősítő kivételt nem számítva, a hazai tapasztalatból úgy tudjuk, kiváló versfordítóvá az válhat csupán, aki költőként is meg tudja fogalmazni magát. Bulgáriában sincs ez másként.

Nino Nikolovnak nem volt könnyű útja a lírai önmegvalósításig. Nemcsak a Magyarországon töltött évek, de a Moszkvába, Varsóba, Párizsba, Londonba, Helsinkibe, Afrikába és Amerikába vivő utak, az újságírói, diplomáciai életforma, a szófiai Kulturális Kapcsolatok Bizottságában, majd a Bolgár Fordítói Szövetségben viselt felelős tisztségek gazdagították ugyan a kortárs világra szomjas fiatalember létezésélményét, írói képzetét, de nehezítették is az otthoni irodalmi közegben való érvényesülését. Hiszen a kritikus pillanatokhoz kötöttség Gulliver-fájdalmát, a tengerészvárosok kéthazájú, különös magányát, az óceánnak nekilendülő, elszámolatlan sorsú madarak röptének kockázatát társaiénál erősebben kellett átélnie. Ám a múlt idővel viaskodva mégis, mind határozottabb benne a saját érzékenység-sugallta hit: a teremtő ember természet és társadalom formálta világa megtartható, átörökíthető. Éppen ezért örökös számadásra kész odaadás jellemzi szülőföldjéhez való ragaszkodását is.

Az 1959-ben kiadott első verskötetet kilenc követte. 1977-ben válogatott verseit is publikálhatta. Megbecsült tagja immár annak, a hazájában *áprilisi nemzedék*ként emlegetett, közös antológiában is föllépett nemzedéknek, melybe a nálunk már önálló kötetből ismert Ljubomir Levcev, vagy a gyakran emlegetett Parvan Sztefanov, Marko Gancsev, Szlav Hrisztosz Karaszlavov, Petar Karaangov, vagy Matej Sopkin tartozik.

Nekünk magyaroknak több okból is közel van szívünkhöz Nino Nikolov. Csaknem egy évtizedet töltött köztünk. Nem közömbös számunkra a Hortobágyon gyalogló ifjú, akit a még kimondatlan *legszebb dal* honvággyal súlyosbított belső kényszere emészt, akit 1957-ben meghitten fogad vissza Buda, ahonnet szerelme, egy magyar lány, felelőtlenül kisodródott a nagyvilágba. Más bolgár költőknél szorongatóbb az ő reagálása a pécsi bolgár katonatemető láttán, de kuriózitásnál több már az is, ahogy diákként, a Tisza menti szőlőben látja a hegedülő cigányt „akárha óriás kedély lobogna...”

A szívünkhöz közelség indoklására személyes emlékeket is említhetnénk. Barát-
kozó és szervező tehetsége révén az ő igazgatása idején a budapesti Bolgár Kultu-
rális Központ nem egyszer tágabb, meghittebb otthonává lett a magyar íróknak,
mint amelyet bármely más hazai intézmény kínált pályatársainknak az elmúlt év-
tizedben.

Amiért pedig a jövődre vetítve is leginkább becsülnünk kell Nikolov műkö-
dését, az éppen a magyar irodalom, a magyar líra Bulgáriába közvetítésének állha-
tatos szolgálata. Nem csak a bolgár Petőfi-kötetben vállalt nyolcvan verset, nem
csak József Attila-fordításait adta ki önálló kötetben, Nagy Lászlót is ő szólaltatta
meg legodaadóbb munkával. A fiatal magyar költők bemutatkozó kötete, Garai Gá-
bor versgyűjteménye, de a 19., 20. századi magyar költők ötödfélszáz oldalas antoló-
giája is az ő szerkesztői, fordítói, fiológusi gondját dicséri.

Nikolov válogatott verseinek készülő magyar kiadása szerény törlesztés is tehát
mindazért, amit ő a „magyar pegazus” balkáni domesztikálásáért végez.

NINO NIKOLOV

Tombolnak a napszelek

Nikola Furnadzsievnek

*A hosszú tél-víz-ár után, im, nem tavasz van,
buja esők alatt nyár sincs, úgy érzem —
az ősz, az ősz tombol zablázhatatlan,
tombolnak a napszelek az égen.*

*E napban élek én, és ő meg énbennem él.
Kitöltjük egymást adakozva, míg
a pillanat aranysárgába, rőtbe, zöldbe tér.
Fest az ősz. Újra váltja színeit.*

*Madárrajként szétröppennek a lombok.
Fellegek úsznak el, s marad a kék világ.
Drótok nesztét, amely az oszlopokon zsongott,
énekzavakká változtatom át.*

*Gazdag vagyok, mert bennem minden érzés
színné duzzad, mielőtt tovazeng;
nem hágy el addig, míg hanggá nem ért, és
visszhangzik bennem, míg föl nem kereng.*

*Tombol a napszél, topolyalevéllel
árasztja el a vedlő hársakat,
mint tavaszról sütő, utolsó, tiszta fényjel,
a napok ágain almák virítanak.*